

Longterm clinical and radiological follow-up of living liver donors

Darwish Murad S, Fidler JL, Poterucha JJ, Sanchez W, Jowsey SG, Nagorney D, Rosen CB, Heimbach JK.

Liver Transpl 2016; 22:934-942

Παρόλο που οι βραχυχρόνιοι κίνδυνοι της ηπατεκτομής σε ζώντες δότες ηπατικού μοσχεύματος είναι γνωστοί, οι πληροφορίες σχετικά με τη μακροχρόνια επίδραση αυτής είναι λίγες. Στόχος της παρούσας μελέτης ήταν μέσω συστηματικής μακροχρόνιας παρακολούθησης των υγιών δοτών να ελεγχθούν για την τυχόν εμφάνιση μη αναμενόμενων συνεπειών. Εκτιμήθηκαν δότες μετά από το πρώτο έτος από την ηπατεκτομή και εκτιμήθηκαν μέσω αντικειμενικής και εργαστηριακής εξέτασης, ερωτηματολογίου σχετικά με την ποιότητα ζωής και MRI/MRCP. Στους δότες που δεν ήταν δυνατό να προσέλθουν στο νοσοκομείο τους προσφέρθηκε ερωτηματολόγιο και δυνατότητα εργαστηριακής εξέτασης κατ' οίκον.

Μεταξύ 97 δοτών, 45 προσήλθαν για πλήρη εκτίμηση και 23 συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια και τον εργαστηριακό έλεγχο κατ' οίκον (συνολικά n=68, 70%) μετά από μία διάμεση περίοδο 5.5 ετών (1.5-10.9 έτη) μετά τη δωρεά. Η μοναδική σημαντική μεταβολή στις εργαστηριακές παραμέτρους ήταν μία μείωση στον αριθμό των αιμοπεταλίων (198000 /μL έναντι 224000 /μL προ της μεταμόσχευσης, P<0.001), ωστόσο στο 93% των ατόμων ο αριθμός των αιμοπεταλίων ήταν πάνω από τα φυσιολογικά όρια. Δε διαπιστώθηκαν όψιμες στενώσεις των χοληφόρων ή άλλες ανατομικές ανωμαλίες στην MRI/MRCP. Η αναγέννηση του ήπατος ήταν πλήρης. Ο όγκος του σπληνός αυξήθηκε (278 cm³ έναντι 230 cm³ προ της δωρεάς, P<0.001), χωρίς όμως να οδηγεί σε μείωση των αιμοπεταλίων (P=0.73). Τα πιο συχνά συμπτώματα ήταν οι αιμωδίες στην περιοχή της χειρουργικής τομής και οι μεταβολές στις συνήθειες του εντέρου. Επτά δότες (11%) συνάντησαν προβλήματα στην απόκτηση ασφάλειας ζωής. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (97%) θα γινόταν δωρητές ξανά.

Συμπερασματικά, η μακροχρόνια έκβαση των ζώντων δωρητών ηπατικού μοσχεύματος είναι ικανοποιητική. Κανένας από τους δωρητές δεν ανάπτυξε στενώσεις στα χοληφόρα, αποτυχία στην αναγέννηση του ήπατος, παθολογική ηπατική λειτουργία ή άλλες σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία του σε ένα διάμεσο διάστημα 5.5 ετών από τη χειρουργική επέμβαση της ηπατεκτομής. Τα ευρήματα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη συμβουλευτική σε υποψήφιους δότες στο μέλλον.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/lt.24442/full>

Νικόλαος Κ. Γατσέλης

Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας

Παθολογική Κλινική & Ομώνυμο Ερευνητικό Εργαστήριο

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας